

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	25.11.2015
	Bystyret	10.12.2015

## Økonomiplan 2016-2019. Årsbudsjett 2016

### Forslag til innstilling

1. Rådmannens forslag til drifts- og investeringsbudsjett for 2016-2019 vedtas slik det framgår av trykt budsjettdokument, vedlegg 1 i denne saken. Økonomiplanen danner rammer for kommunens økonomiske disponering i perioden. Dette medfører at nye prosjekter ikke kan igangsettes før konkret finansiering foreligger. Tiltak utover årsbudsjett skal som hovedregel kun vedtas i forbindelse med rullering av økonomiplanen.

2. Det settes følgende driftsramme for budsjett i perioden:

	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
<b>Administrasjon</b>				
Utgifter	134 980 800	134 009 500	131 509 500	133 309 500
Inntekter	-20 266 000	-20 566 000	-20 266 000	-20 626 000
Netto	114 714 800	113 443 500	111 243 500	112 683 500
<b>Økonomi og Finans</b>				
Utgifter	34 428 600	28 976 600	28 976 600	28 976 600
Inntekter	-13 387 100	-13 387 100	-13 387 100	-13 387 100
Netto	21 041 500	15 589 500	15 589 500	15 589 500
<b>Næring og utvikling</b>				
Utgifter	42 633 800	36 207 400	34 460 900	24 150 200
Inntekter	-18 571 200	-15 354 100	-14 386 600	-6 613 400
Netto	24 062 600	20 853 300	20 074 300	17 536 800
<b>Oppvekst- og kulturavdelingen</b>				
Utgifter	1 347 926 500	1 354 095 200	1 358 331 200	1 360 506 200
Inntekter	-277 449 700	-283 845 200	-288 115 200	-290 090 200
Netto	1 070 476 800	1 070 250 000	1 070 216 000	1 070 416 000
<b>Helse- og omsorgsavdelingen</b>				

Utgifter	1 222 411 700	1 218 867 700	1 219 780 500	1 243 093 000
Inntekter	-319 069 000	-326 006 000	-326 068 500	-326 131 000
Netto	903 342 700	892 861 700	893 712 000	916 962 000
Teknisk avdeling				
Utgifter	369 279 300	355 916 300	354 555 300	361 206 300
Inntekter	-286 075 000	-286 075 000	-286 075 000	-286 075 000
Netto	83 204 300	69 841 300	68 480 300	75 131 300
Rammeområde 8				
Utgifter	687 223 600	772 145 300	809 412 000	819 580 800
Inntekter	-2 904 066 300	-2 954 984 600	-2 988 727 600	-3 027 899 900
Netto	-2 216 842 700	-2 182 839 300	-2 179 315 600	-2 208 319 100
Sum utgifter	3 838 884 300	3 900 218 000	3 937 026 000	3 970 822 600
Sum inntekter	-3 838 884 300	-3 900 218 000	-3 937 026 000	-3 970 822 600
Netto	0	0	0	0

- Rådmannen delegerer budsjettmyndighet ihht ovennevnte tabell.
- Disponering av nye inntekter eller regulering mellom ovennevnte områder skal fremlegges i tertialrapporter.
- Rådmannen får myndighet til å fordele fellesmidler og avsetninger som inngår i rammeområde 8.

3. Investeringsplan vedtas slik det framgår av kapittel 6 i Rådmannens budsjettforslag. Dette gir følgende låneopptak i perioden:

Investeringsplan 2016-2019	2016	2017	2018	2019
Øvrige lån	262 055	618 119	640 582	553 961
Vann og avløp	113 500	134 200	118 500	73 000
Startlån	100 000	100 000	100 000	100 000
<b>Sum</b>	<b>475 555</b>	<b>852 319</b>	<b>859 082</b>	<b>726 961</b>

Tall i 1000 kr

4. Det benyttes inntil 3,3 mill kr av kommunens premiefond i BKP til dekning av pensjonspremie i 2016.

5. Betalingssetser for kommunale tjenester endres slik det framgår av vedlegg 3 i Rådmannens budsjettforslag.

6. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2, 3 og 11 utskrives eiendomsskatt med 4,9 promille av takstverdien for eiendommer som ligger innenfor sonegrenser som bystyret tidligere har vedtatt, og for verker og bruk i hele kommunen, jfr. eskl. §3 første ledd, bokstav b. For boligdelen av eiendommer, herunder fritidseiendommer, som ikke benyttes til næringsvirksomhet gjelder et bunnfradrag på kr. 300 000 av takstverdi. I medhold av eiendomsskatteloven § 7 fritas eiendommer ihht vedlagte liste for eiendomsskatt. Eiendomsskatten forfaller til betaling i tre terminer.

7. I henholdt til vedtaket fra PS 14/180 Økonomiplan 2015-2018, Årsbudsjett 2015 oppjusteres takstene på eiendommer som ligger innenfor sonegrenser som bystyret tidligere har vedtatt med 10% i 2016.

8. I henhold til vedtaket fra PS 15/119 eiendomsskatter 2016 foretas det ny taksering i hele kommunen.

9. Følgende satsingsområder legges til grunn for videreutvikling av omsorgsfeltet i kommunen:

- Brukermedvirkning: helse- og omsorgstjeneste skal utvikles sammen med pasienter, brukere og deres pårørende.
- Kompetanseutvikling: faglig omstilling med endret og høyere kompetanse, nye arbeidsmetoder og nye faglige tilnærminger.
- Infrastruktur: sykehjem og omsorgsboliger utformes ut fra de behov brukere har.
- Hjemmebaserte tjenester: både kvalitets- og ressursmessig ligger det er stort potensial i en enda sterkere utbygging av hjemmetjenestene
- Innovasjon: ny teknologi og nye faglige metoder skal tas i bruk.
- Frivillighet: samarbeid mellom de frivillige, frivillige organisasjoner og den familiebaserte omsorgen videreutvikles

10. Det skal legges til grunn samme vintervedlikeholdsstandard for veiene som for vinteren 2014/2015. Budsjettet for vinterdrift er vurdert ut i fra følgende forutsetninger:

- Gater og veier som er åpen for alminnelig ferdsel, skal være farbar for bilister som er normalt utstyrt for vinterkjøring.
- Ved snøfall om natten skal veiene normalt være gjennombrøytet før morgentrafikken setter inn. Skole-, gangveier og fortau skal være ryddet før kl. 08.00.

11. Drift og vedlikehold av parker og friområder gjennomføres på samme nivå som i 2015.

Sentrumsnære parker og byrom prioriteres og skal holdes i tilfredsstillende og akseptabel stand.

12. Det har vist seg vanskelig å få til en god og stabil gjennomføring av skyss avvikling med båt i Helligvær. Dagens ordning er svart sårbar i forbindelse med sykdom og ferieavvikling. For å sikre en trygg og stabil transportutvikling i Helligvær foreslår rådmann at det utredes alternative former for drift.

## **Sammendrag**

Rådmannen legger med dette fram budsjett og økonomiplan for 2016 – 2019. Årsbudsjett for 2016 er på 3,8 mrd kr med et investeringsnivå på cirka 450 mill kr.

Bodø kommune har nå god fart i arbeidet med å operasjonalisere og realisere vedtatt samfunnsplan med visjon «Attraktiv hovedstad i nord» og delmålene:

- 1) 70.000 innbyggere innen 2030
- 2) Byen det er godt å bo i – mangfold, levekår og livskvalitet
- 3) Bodø – Norges sikkerhets og beredskapshovedstad

Bodø er en kommune med fortsatt bra vekst i innbyggertall, med de positive ringvirkninger dette gir. Samtidig er det utfordringer knyttet til finansiering av utvikling av tjenestetilbudet som økt innbyggertall krever; bla innen oppvekst og kultur og innen helse, omsorg og sosialvesen.

De økonomiske utfordringene er betydelige; ikke minst i 2016. Men dersom den «kuren» rådmannen foreslår gjennomføres vil en alt i 2017 kunne se økt handlingsrom. Det er derfor viktig å

holde fast på stram økonomisk styring, kombinert med fortsatt satsing på kommunalt byutviklingsarbeid. Dette gjelder ikke minst for å oppnå delmålet om Bodø som sikkerhets og beredskapshovedstad. Men også satsingen rundt «Ny by - ny flyplass», Bypakke Bodø, Sentrumsprosjektet, Byjubileet i 2016 og Bodø i Vinden og andre satsinger er med på å gjøre byen attraktiv for etableringer.

Rådmannen kommer med to forslag for å kunne levere saldert budsjett for 2016 med anbefaling om alternativ 1:

Alternativ 1: Øke eiendomsskatten med 1 ‰ samt kutt innen HO på 83 mill kr. Dette forutsetter også realisering av 20 mill kr kostnadsbesparelser på kommunens fellesområde

Alternativ 2: Øke eiendomsskatten med 2 ‰ noe som vil redusere nødvendig kutt innen HO til 55 mill kr. Også her forutsettes kostnadsreduksjoner innen fellesområdet med 20 mill kr.

Rådmannen oppfatter at Bodø kommune nå står ved et veiskille i forhold til framtidig økonomisk bærekraftighet. Dersom man ikke lykkes med å ta ned tjenesteomfanget (redusere kostnader), styrke inntektsiden permanent og redusere investeringsnivået vil ikke realisering av Samfunnsplan være realistisk. Rådmannens forslag for 2016 – 2019 innebærer tiltak innenfor alle disse områdene.

Budsjett 2016 leveres med en «bunnlinje» på cirka 6 mill kr etter korrigerings foreslått i denne saken. Dette stammer i hovedsak fra oppvekst og kultursektoren/Barnehageområdet grunnet ikke prisjustert tilskudd til private barnehager. Rådmannen har valgt å sette disse pengene av på fond for framtidig bruk. Dersom dette ikke er politisk ønskelig ber Rådmannen om at midlene rettes primært inn mot oppvekst og kulturområdet. Bakgrunnen er Rådmannens mål om intern respekt for de rammer som er satt og for å oppfordre til budsjett disiplin.

## Saksopplysninger

I kommende økonomiplan er det foreslått et brutto budsjett på 3,8 mrd kr. Dette er foreslått fordelt ut på sektorene som vist i tabellen under.

	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2016	2017	2018	2019
<b>Administrasjon</b>				
Utgifter	134 980 800	134 009 500	131 509 500	133 309 500
Inntekter	-20 266 000	-20 566 000	-20 266 000	-20 626 000
Netto	114 714 800	113 443 500	111 243 500	112 683 500
<b>Økonomi og Finans</b>				
Utgifter	34 428 600	28 976 600	28 976 600	28 976 600
Inntekter	-13 387 100	-13 387 100	-13 387 100	-13 387 100
Netto	21 041 500	15 589 500	15 589 500	15 589 500
<b>Næring og utvikling</b>				
Utgifter	42 633 800	36 207 400	34 460 900	24 150 200
Inntekter	-18 571 200	-15 354 100	-14 386 600	-6 613 400
Netto	24 062 600	20 853 300	20 074 300	17 536 800
<b>Oppvekst- og kulturavdelingen</b>				
Utgifter	1 347 926 500	1 354 095 200	1 358 331 200	1 360 506 200

Inntekter	-277 449 700	-283 845 200	-288 115 200	-290 090 200
Netto	1 070 476 800	1 070 250 000	1 070 216 000	1 070 416 000
Helse- og omsorgsavdelingen				
Utgifter	1 222 411 700	1 218 867 700	1 219 780 500	1 243 093 000
Inntekter	-319 069 000	-326 006 000	-326 068 500	-326 131 000
Netto	903 342 700	892 861 700	893 712 000	916 962 000
Teknisk avdeling				
Utgifter	369 279 300	355 916 300	354 555 300	361 206 300
Inntekter	-286 075 000	-286 075 000	-286 075 000	-286 075 000
Netto	83 204 300	69 841 300	68 480 300	75 131 300
Rammeområde 8				
Utgifter	687 223 600	772 145 300	809 412 000	819 580 800
Inntekter	-2 904 066 300	-2 954 984 600	-2 988 727 600	-3 027 899 900
Netto	-2 216 842 700	-2 182 839 300	-2 179 315 600	-2 208 319 100
Sum utgifter	3 838 884 300	3 900 218 000	3 937 026 000	3 970 822 600
Sum inntekter	-3 838 884 300	-3 900 218 000	-3 937 026 000	-3 970 822 600
Netto	0	0	0	0

Etter at rådmannens budsjettgrunnlag ble offentliggjort kom det fra Utdanningsdirektoratet presisering om beregning av tilskuddet til private barnehager. En foreløpig beregning viser at tilskuddet må trolig oppjusteres med inntil 1,5 mill kr. Dette kan finansieres bl annet ved å redusere foreslåtte fondsavsetning, men er ikke foreslått i denne saken.

## Vurderinger

Rådmannens forslag til budsjett ligger innenfor rammer som kan anbefales. Tiltakene som er lagt inn i budsjettforslaget er smertefulle, men vil sikre at Bodø fortsatt kan ha en positiv utvikling og sikre kommunens innbyggere de viktigste tilbud og tjenester i kommende økonomiplanperioden.

## Konklusjon og anbefaling

Rådmannen anbefaler bystyret å vedta forslag til økonomiplan 2016-2019 slik det framkommer av trykt vedlegg 1 og forslag til innstilling i denne saken.

Rolf Kåre Jensen  
Rådmann

Stephan Andre Skjelvan  
Kommunaldirektør for økonomi  
og finans

Saksbehandler: Kornelija Rasic

## Trykte vedlegg:

Vedlegg

- 1 Rådmannens forslag til Årsbudsjett 2016 og Økonomiplan 2016-2019
- 2 IRIS - gebyrer og priser 2016
- 3 Betalings regulativ Teknisk avdeling
- 4 Fritaksliste for eiendomsskatt 2016